

Asia: VN/13118/2024

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi kotoutumisen edistämisestä annetun lain muuttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

Lausunto säästöjen toteuttamistavoista

Hallitus on kohdentanut useita leikkauksia sekä kotoutumisen edistämiseen että työllisyyspalveluiden toteuttamisen valtionosuusrahoitukseen. Samaan aikaan työllisyyspalveluiden ja mm. kotoutumiskoulutuksen järjestämisen järjestämisvastuu ei ole vielä edes siirtynyt kuntien vastuulle. Palvelut tulevat siirtymään kunnille valmiiksi alirahoitettuina, mikä ei edistä kuntien mahdollisuuksia panostaa kotoutumisen edistämiseen. Samanaikaisesti kuntien vastuuta työttömyysetuuksien rahoituksesta korotetaan huomattavasti.

Kotoutumiseen ja sen edistämiseen suunnattu merkittävä leikkaus heikentää huomattavasti kuntien mahdollisuutta toteuttaa kotoutumislain velvoitteita sekä kotoutujien mahdollisuutta suomen tai ruotsin kielen oppimiseen, kouluttautumiseen ja ylipäätään hallitusohjelmassa edellytettyyn nopeaan kotoutumiseen ja siirtymiseen työmarkkinoille.

Säästöt kohdentuvat laskennallisten korvausten vähentämiseen merkittävän suuruisina, mutta esitetyt kumottavat ja kevennettävät tehtävät ovat marginaalisia eivätkä niiden kustannukset vastaa edes osittain korvausten vähennysten suuruutta. Laskennallisten korvausten vähennys ja kunnan saamien valtionosuuksien vähennys siirtää kustannukset valtiolta kunnille. Vaikka lyhyellä aikavälillä syntyisi säästöä, kotoutumisen alkuvaiheen palveluista säästäminen tulee lisäämään kustannuksia pitkällä aikavälillä.

Kotoutuminen tulisi nähdä kunnan elinvoimaa kasvattavana pitkäjänteisenä prosessina eikä nopeasti tehtyinä suoritteina. Tehokas ja asianmukaisesti resursoitu, onnistunut kotouttaminen on myös kansallisesti erittäin merkittävä asia, sillä se määrittää koko Suomen tulevan kehityksen suuntaviivoja.

Lausunto laskennalliseen korvaukseen kohdistuvasta leikkauksesta (ml ns. korvausasetus)

Tulkkaukskulujen esitetty suuri leikkaus voi johtaa tilanteisiin, joissa tulkitsemista ei saa, vaikka se olisi tarpeen asioiden hoitamisessa tai viranomaisasioita selvitetessä. Lisäksi tulkitsemisen käyttämistä

voi johtua rajoittamaan tai valitsemaan kohteita, joissa tulkkia käytetään, jotta tuntimäärä riittää. Tämä kehityssuunta on yhdenvertaisuuden näkökulmasta ongelmallista ja se voi vaikeuttaa viranomaisten hallinnollista työtä. Esityksessä ei ole arvioitu riittävästi vaikutuksia esimerkiksi niiden henkilöiden kohdalla, jotka tulevat tarvitsemaan tulkkausta haavoittuvan asemansa puolesta.

Alle 7-vuotiaista maksettavan laskennallisen korvauksen määrän pudottaminen murto-osaan ei ole perusteltua, koska varsinkin esiopetuksessa syntyy lisäkustannuksia kotoutujien integroinnista toimintaan. Korvausten leikkaaminen ei myöskään ole linjassa budjettiriihen 3.9.2024 pöytäkirjamerkinnän kanssa siitä, että norminpurku ei heikentäisi varhaiskasvatuksen tai opetuksen palveluita.

Lausunto kumottaviksi esitetyistä pykälistä (normin purku)

Kotoutumista edistävät palvelut edellyttävät usein monen viranomaisen ja toimijan yhteistyötä, ja siksi uuden kotoutumislain valmistelussa oli hyvin huomioitu erityisesti kuntien ja hyvinvointialueiden työn yhteensovittamisen tarve. On huolestuttavaa, että kaikki ne monialaiset yhteistyön rakenteet, joihin laki olisi velvoittanut, ovat nyt jäämässä kuntien ja hyvinvointialueiden vapaaehtoisen yhteistyön varaan. Suunnitelmavelvoitteita poistetaan sekä yksilöiden osalta että kunnan ja hyvinvointialueen tasolla, ja näin perustellaan erittäin mittavia valtiontalouden säästöjä. Kuntien kireän taloustilanteen vuoksi on realistinen uhka, että vapaaehtoisuuteen perustuva työ jää kokonaan tekemättä.

Lausunto kevennettävistä tehtävistä (normin purku)

-

Virtanen Maria
Lempäälän kunta - Elinvoimapalvelut